

AAN DE MUUR BIJ ANITA GAASBEEK VAN DE HOLLANDSCHE MAAGD 'DIE HOORT BIJ MIJ'

Ook een galeriehouder valt soms als een blok voor een kunstwerk. Anita Gaasbeek van De Hollandsche Maagd in de Goudse binnenstad zag *Iris and the Dragonfly* van de Japanse kunstenaar Kyōzō Yamada in een klein winkeltje in Japan en wist meteen: die wil ik. Alleen had ze later geen idee meer waar ze het had gezien. Haar man gelukkig wel. Hij vond het al even prachtig. Nu hangt het bij hen thuis aan de muur.

Niet alleen het werk zelf raakte hen. Ook de titel kreeg meteen een persoonlijke lading. Anita's schoonmoeder, die drie jaar geleden overleed, heette Iris. En dan was er de libelle: symbool van verandering en boodschapper van iemand die er niet meer is. "Het is Iris", dacht ze. Meer woorden waren niet nodig.

Thuis en in haar galerie hangt meer kunst met een persoonlijk verhaal: eigen werk, maar ook objecten die Anita voor een expositie binnenkreeg en niet meer wilde laten gaan. Een daarvan is het porseleinen lichtobject van Ineke van der Bol, drie schelpen op een druiventak. Anita keek ernaar en wist dat het niet meer weg mocht. Ze moest het gewoon hebben.

Haar hand moet volgen

Zelf staat Anita nog altijd met potlood of penseel in haar hand en daarnaast geeft ze les. Als jong meisje was ze al gefascineerd door tekenen, muziek en beweging. Ze bezocht musea en concerten en koos later op de kunstacademie voor grafische vormgeving. Die opleiding scherpste haar oog voor lijn, vorm en compositie. In haar eigen schilderijen en schetsen zoekt ze vooral de beweging: het ogenblik dat alweer voorbij is voordat je er goed naar hebt kunnen kijken. Daarom tekent

ze zo graag dansers. Hun houding wacht niet tot zij klaar is; haar hand moet volgen.

Als galeriehouder kijkt Anita naar techniek en oorspronkelijkheid. Een werk moet goed gemaakt zijn, maar ook iets eigens hebben: je moet de kunstenaar erin kunnen herkennen. Daarna beslist haar gevoel. Het moet haar laten stilstaan, dichterbij lokken of later opnieuw door haar hoofd gaan.

Rauw randje

Dat kan ontroering zijn, maar ook iets wat een beetje jeukt. "Een rauw randje", noemt ze het. Haar galerie is daardoor divers in stijl en techniek. Schilderijen, keramiek, beelden en werk op papier hangen zonder zich aan één stijl te onderwerpen. Wie iets helemaal niks vindt, mag dat gewoon zeggen. "Het is persoonlijk."

Op reis bleef Anita eens staan voor een Japans kamerscherm waarop een tak over verschillende panelen liep en eindigde in één blad. Vooral de leegte eromheen bleef haar bij.

Toulouse-Lautrec trekt haar naar beweging, karikatuur en het volle leven.

Bij Vermeer wordt ze bijna docent. Wie metaal wil schilderen, moet niet naar zilververf grijpen, maar kijken naar licht en donker. Een paar stipjes en kleuren laten een kan glanzen. Ze bewondert de losse hand van Isaac Israëls, maar het diepst raakt Van Gogh haar. In *Korenveld met kraaien* voelt ze

hoeveel het hem kostte om te schilderen. Daar ervaart ze een andere laag: de zichtbare strijd van een schilder die alles wilde vertellen en het bijna niet meer kon dragen.

Je hoeft geen kenner te zijn

Toen Anita in 2008 haar galerie begon, had ze de sfeer van een huiskamer voor ogen: een plek waar mensen gemakkelijk naar binnen stappen, ook als ze weinig van kunst weten. Eenmaal binnen hoeft je geen kunsttaal te spreken om te voelen dat iets je raakt. Nieuwsgierigheid is genoeg. Die openheid zie je ook terug in haar keuzes: kostbaar werk krijgt bij De Hollandsche Maagd net zo vanzelfsprekend een plek als kunst voor een bescheidener budget.

Wie iets mooi vindt maar twijfelt, krijgt geen ingestudeerd verkooppraatje. Anita stelt vragen, haalt ander werk uit een map en kijkt mee. Soms neemt ze een kunstwerk mee naar het huis van een klant. Pas daar wordt duidelijk of het werkelijk past. "Ik wil niet dat mensen later spijt krijgen." Kunst kopen is bij Anita geen examen met goede of foute antwoorden. Ze helpt bezoekers kijken en herkennen wat hen raakt. Soms komen ze voor het een en gaan ze naar huis met een werk dat ze zelf nooit hadden verwacht te kiezen.

Het kleine ezeltje

Verkopen betekent voor Anita soms ook afscheid nemen. Ze weet genoeg werken die ze liever zelf had gehouden. Goede verzamelaars pikken de pareltjes er feilloos uit. Dan denkt ze even: is die nu echt weg? Toch gunt ze het hun, vooral wanneer een werk terechtkomt bij iemand die zorgvuldig en met zichtbaar plezier verder verzamelt. Haar jongste koper was acht of negen. Terwijl haar moeder een paar schilderijtjes uitzocht, bleef het meisje staan bij een schilderijtje met een klein ezeltje. "Mama, ik vind die mooi." Haar moeder herinnerde haar aan het geld dat ze van opa had gekregen. Anita hielp haar bij haar eerste aankoop. Uitleg over techniek, stijl of waarde was niet nodig. In de blik van het meisje herkende Anita dezelfde zekerheid die ze zelf in Japan had gevoeld. Het meisje keek naar het ezeltje en wist genoeg: die hoort bij mij. ■

Wie was Kyōzō Yamada?

Over Kyōzō Yamada is verrassend weinig bekend. Wel weten we dat de Japanse kunstenaar in de jaren dertig ruim dertig houtsneden maakte, waaronder *Iris en de libelle*. Zijn bloemen en vogels zijn sierlijk, kleurrijk en nét iets spannender dan de natuur zelf. Het werk van Yamada is opgenomen in vooraanstaande collecties, waaronder die van het Smithsonian's National Museum of Asian Art in Washington en het Musée Cernuschi